

„Ma usun ainult seda statistikat, mida olen ise võltsinud“ –

Winston Churchill

„I only believe in statistics that I doctored myself“ –

Winston Churchill

5 | VÕRRELDAV JA VÕRRELDAMATU RETSIDIIVSUS

COMPARABLE AND INCOMPARABLE RECIDIVISM

Eestlastele meeldib tihti enesekriitiliselt nentida, et Eesti vangide retsidiivsus on suur, ja oletada seejuures, et küllap on põhjuseks kehvad vanglaolud, pealiskaudne töö ja kasin ressursid. Olles alles hiljuti kasutanud Nõukogude vangilaagrist pärandiks saadud maid ja maju, tundub meile Põhjamaanaabrite idüllilisi väikevanglaid vaadates, et sellised kohad lihtsalt peavad inimese kiiresti heaks muutma.

Tihti toetavad seda ka arvud, mida loeme. Nii Eestis kui ka välismaal räägitakse tihti sellest, et Norra korduvkuritegevuse määr on 20%. Eestis nimetatakse retsidiivsusnäitajaks tihti umbes 40%. Enne statistika võrdlemist tasub uurida, kas eri maade retsidiivsusuuringud on üks ühele võrreldavad.

Statistikaaruannetes ja teadustöodes leidub terve hulk korduvkuritegevuse definitsioone. Selle all võib mõista nii tagasilangust kuritegevuse juurde üldse kui ka mõnd kindlat tüüpi kuritegevuse või sanktsioonide juurde. See tähendab, et retsidiivsusuuringut tehes keskendutakse kas üldiselt uue kuriteo toimepanemisele või uuritakse korduvkuritegevust ainult teatud liiki kuritegude või karistuste puhul.

Estonians like to say in a self-critical manner that the recidivism of Estonian prisoners is high and in that connection suggest that it may be due to poor prison conditions, superficial work and lack of resources. Having only recently used the land and facilities inherited from the Soviet prison camps, we look at the idyllic small prisons of the Nordic countries and think that places like these must make bad men become good in no time.

This assumption is also supported by the statistics we come across. In both Estonia and abroad, it is often said that Norwegian recidivism rate is 20%. In Estonia, the rate of recidivism is often quoted as being about 40%. Before comparing statistics, it is worth examining whether recidivism surveys in different countries are even comparable to one another.

Recidivism is defined in numerous ways in statistics reports and research works. This can be interpreted as relapse to crime as such as well as relapse to specific types of criminal activities or sentences. This means that in recidivism studies, the research focus is usually on either committing new crimes or relapse to only certain types of crimes or sentences.

KEERULINE, KUID SIISKI VÕIMALIK

2010. aastal korraldasid Põhjamaad ühise korduvkuritegevuse uuringu. Selles uuringus tehti võrreldavaks põhikuriteo koosseisud, mille formuleering võib riigiti erineda. Võrreldavaks muudeti kriminaalhoolduse eri liigid, nagu elektrooniline järelevalve ja üldkasulik töö (ÜKT). Arvestati ka Põhjamaade erinevat praktikat, sealhulgas näiteks liikluskuritegude eest vanglakaristuse määramist.

Uuring hõlmas Taani, Soome, Islandi, Norra ja Rootsi statistikat ning see näitas, et nende riikide korduvkuritegevuse määr varieerub vahemikus 20–31%. Ühtlasi tõdeti, et korduvkuritegevust on alati keeruline võrrelda, sest riigid kasutavad erinevaid definitsioone, andmekogumise meetodeid, karistuspoliitikat ja kohtupraktikat. Ka Eesti ja Norra andmeid võrreldes tuleb arvestada, et korduvkuritegevuse määr kujuneb erinevatel alustel.

Norras on retsidiivsuse määr vanglast vabanevate puhul 20% ja kriminaalhooldusaluste puhul 21%. Uue kuriteo toimepanemise indikaator on uus süüdimõistmine kahe aasta jooksul pärast vanglast vabanemist või kriminaalhoolduse algust. Uue süüdimõistmise all peetakse silmas kohtuotsust, mille alusel on inimest karistatud vangistusega, ÜKTga, elektroonilise järelevalvega või käitumiskontrollile allutamise (sõltuvusravi kohustusega). Arvesse ei ole võetud sanktsioone ja kohtulahendeid, millega määratakse trahve, tingimisi karistusi ilma järelevalveta või millega loobutakse süüdistusest.

COMPLICATED YET POSSIBLE

In 2010, the Nordic countries organised a joint research into recidivism. In this study, the constituent elements of basic criminal offences, the formulation of which can often differ among countries, were made to be comparable. Various types of probation supervision, such as electronic surveillance and community service, were made comparable. Differences in practices among the Nordic countries, including for example imprisonment for traffic offenses, was also considered.

The survey covered Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden, and showed that the rate of recidivism in these countries varies between 20% and 31%. It was also recognised that comparing recidivism always proves to be difficult since countries use different definitions, data collection methods, enforcement policies and case-law. Thereby, in comparing the data of Estonia and Norway, it also must be taken into account that the recidivism rate is calculated on different grounds.

In Norway, the recidivism rate for those released from prison is 20% and 21% for probationers. The indicator for committing a new crime is a new conviction within two years after date of release or start of probation. A new conviction is considered a court verdict, on the basis of which a person has been sentenced to imprisonment, community service, electronic surveillance or behavioural control (with addiction treatment obligation). No account has been taken of sanctions and court decisions which impose fines, probation without surveillance or withdraw charges.

Hariduse andmine vanglas on üks osa kinni peetava taasühiskonnastamisest.

One major part of inmate re-socialisation is to provide means for getting an education.

EESTLASTE STATISTIKA ON ENESE VASTU KARM

Eestis ei ole tehtud samadel alustel retsidiivsusuuringut ja meil võetakse retsidiivsusmäära arvutamise aluseks ainult kahtlustavana ülekuulamine ühe aasta jooksul pärast vanglast vabanemist, kohtus süüdi mõistmist või menetluse lõpetamist. 2010. aastal Eestis tehtud retsidiivsusuuringu kohaselt on retsidiivsus väikseim neil, kelle menetlus lõpetati (18%) ning suurim vanglast vabanenute hulgas (40%). Aasta jooksul pärast otsust kuulati uues kuriteos kahtlustavana üle 24% süüdimõistetutest. Süüdimõistetute retsidiivsusnäitajad kajastavad uusi kuritegusid, mille panid toime inimesed, kellele kohus ei määranud reaalselt vanglakaristust. Nagu näha, kujuneb retsidiivsusmäär nii erinevatel alustel, et neid andmeid ei ole võimalik üks ühele võrrelda.

Küll aga arvutas vanglate osakond 2017. aasta sügisel 2014. aasta andmestiku põhjal Eesti retsidiivsuse määra, kasutades Põhjamaade metoodikat. Selgus, et vanglast vabanenute puhul on Eestis retsidiivsus 27,5 % ja kriminaalhoolduslaste puhul 21%. Kuigi retsidiivsus ei ole alati võrreldav (kuritegude avastamine, menetluste kiirus jms varieerub), on viidatud arvutus olemasolevaid andmeid arvestades kõige täpsem.

Samuti tuleb mainida, et Norra valimis olid ka välismaalastest kodanikud, kes saadeti hiljem riigist välja. 2005. aastal oli Norra vangide hulgas 17% välisriikide kodanikke, kes ei jäänud pärast karistuse ärakandmist riiki. Seetõttu pole teada, kas nad on uusi õigusrikkumisi toime pannud või mitte. Nagu Norral, puudub ka Eestil info välismaalastest õigusrikkujate uute kuritegude kohta, kui nad siit lahkuvad.

2005. aastal oli Norra vangide hulgas 17% välismaalastest õigusrikkujaid. Aastail 2014–2016 saadeti Eestist välja 3% vanglast vabanenutest, kes seetõttu ei saanud siin uut õigusrikkumist toime panna. Kui need inimesed valimist välja arvata, on Norras vanglast vabanenute retsidiivsus 24% ja Eestis 28%.

Eesti ja Põhjamaade ühiskonnad erinevad silmanähtavalt kuritegevuse taseme poolest ja seetõttu ka nende arvult, kes satuvad esimest korda vanglasse. Mis puudutab aga juba vanglasse sattunute tagasi-pöördumist, siis siin ei ole erinevused nii suured.

ESTONIANS ARE HARSH TO THEMSELVES WITH THEIR STATISTICS

In Estonia, no recidivism studies have been made on similar grounds, since here the basis for calculating the rate of recidivism is interrogation on suspicion of crime within one year after release or court conviction or end of case proceeding. According to a recidivism study conducted in Estonia in 2010, recidivism is the least prevalent among those whose case proceeding was ended (18%) and the largest among those had been released from prison (40%). Within a year after their release, 24% of convicts were interrogated on suspicion of a new crime. The recidivism rate of convicts also reflect new crimes committed by persons to whom the court did not impose imprisonment. As can be seen, the recidivism rate is calculated on so different grounds, the data cannot be compared to one another.

In autumn 2017, however, the Prison Department used the methodology of Nordic countries to calculate the Estonian recidivism rate on the basis of data from 2014. This revealed that the recidivism rate for those released from prison was 27.5% and 21% for probationers. Although recidivism rate is not always comparable (detection of crime, speed of proceedings, etc.), the referred calculation is the most accurate considering the available data.

It should also be noted that the Norwegian sample also included foreign nationals who were later expelled from the country. In 2005, 17% of the prisoners of Norway were foreign nationals who did not stay in Norway after their release. Therefore, it is not known whether they have committed new offences or not. As with Norway, Estonia also lacks data on new offences by foreign national committed after their departure.

In 2005, 17% of the prisoners of Norway were foreign nationals. During 2014–2016, 3% of prisoners were expelled from Estonia after release and therefore could not commit new crimes here. If these people were excluded from the sample, the recidivism rate of prisoners in Norway is 24% and 28% in Estonia.

The societies of Estonia and Nordic countries clearly differ with respect to levels of crime and, therefore, with respect to the number of people who are imprisoned for the first time. However,

Kindlasti maksab retsidiivsusstatistikat täiustada. Loodetavasti õnnestub meil muuta oma statistika lähinaabritega võrreldavamaks, et saaksime oma edusamme täpsemalt hinnata.

with respect to recidivism of those sent to prison, the differences between the countries are not as significant.

Statistics on recidivism is certainly worth being updated. Hopefully, we will succeed in making our statistics more closely comparable with our neighbours so to more accurately evaluate our progress.

Spetsialistid aitavad vangil taastühiskonnastuda nii individuaalse nõustamise kui ka rühmatöö abil.

Specialists help prisoners return to society through individual counselling as well as group exercises.